

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Fremtidens jordfordeling

Sørensen, Esben Munk

Published in:
Ugeskrift for jordbrug

Publication date:
1984

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Sørensen, E. M. (1984). Fremtidens jordfordeling. *Ugeskrift for jordbrug*, 1984(13), 372-377.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Fremtidens jordfordeling

Af Esben Munk Sørensen

Adjunkt, landinspektør. Inst. for Samfundsudvikling og Planlægning, Aalborg Universitetscenter. Fibigerstræde 11, 9200 Aalborg Ø.

Koordinering via jordfordeling kan blive et vigtigt led i landbrugspolitikken og i den fysiske planlægning

Jordfordelingsplanlægningen er her i landet en decentral og demokratisk planlægningsmetode. Imidlertid er det et problem at jordfordelingsarbejdet sker uden direkte sammenhæng med og opfølgning af andre landbrugspolitiske virkemidler og uden sikring af at også andre arealinteresser inddrages. Men fremtidens jordfordeling kan løse dette problem påpeger forfatteren, der bygger den følgende artikel på et foredrag holdt på Tune Landboskole i nov. 1983 ved efteruddannelseskurset »Pleje og drift af kulturlandskabet«. Synspunkterne har også været fremlagt ved en konference om jordfordeling i 83 og 84.

Jordfordeling i dag

Jordfordeling er den proces, der foregår, ved at der mellem et større antal landbrugsejendomme byttes lodder, således at den enkelte landbrugsejendoms jordtilliggende samles i større markfelter omkring ejendommens drifts- og avlsbygninger. Herved opnås en rationalisering i markarbejdet, der er et vigtigt led i landbrugserhvervets bestræbelser på at minimere produktionsomkostningerne.

Principperne i denne proces kan dog knyttes an til den sammenfattende fysiske planlægning og dermed tilføre den-

ne nogle vigtige relationer til landbrugserhvervets udvikling. Samtidig kan lodsejernes frivillige deltagelse i jordfordelingen styrkes ved at prioritere den strukturforbedrende støtte i øvrigt til jordfordelingsområder.

Hvis jordfordelingsaktiviteten tilføres disse perspektiver, vil det gavne både landmændene og de andre interesser i arealanvendelsen i det åbne land.

Her i landet bygger jordfordelingsarbejdet i store træk på lov om jordfordeling mellem landbrugsejendomme fra april 1955. ¹⁾ Denne lovgivning, der administreres af Landbrugsministeriet, giver mulighed for gennemførelse af jordfordelinger, hvor staten afholder alle udgifter til planlægning og bekræftelse af jordomlægningerne. Selve jordfordelingsplanlægningen gennemføres af de statslige jordbrugskommissioner, der hver dækker en amtskommune, i samarbejde med de lokale lodsejere og en planlægger, der overvejende er en praktiserende landinspektør. ²⁾

Formålet med jordfordelingslovgivningen er således snævert at forbedre arronderingen for de involverede lodsejere i jordfordelingen. Sammenlignet med andre vesteuropæiske lande har Danmark en relativ god arronderingsstruktur, hvilket hænger sammen med den omfattende udskiftning i 1700-tallet som led i landboreformerne. Men de sidste årtiers strukturudvikling med et stort antal nedlæggelser af landbrugsejendomme

har forøget behovet for en bedre fordeling af landbrugsjorden. Hertil skal lægges, at de sidste par års krise i landbrugserhvervet har været præget af stigning i antallet af nedlagte ejendomme. Og ser man tilmed på de aktuelle prognoser for landbrugserhvervets udvikling, hvor den tendens vil fortsætte, er det således rimeligt at antage, at jordfordelingsbehovet vil være stigende. ³⁾ Samtidig vil fremtidige prisfald på landbrugsprodukter antagelig øge mængden af marginaljorder, der vil udgå af rationel landbrugsdrift.

Denne strukturudvikling vil derfor forøge interessen for jordfordelingsarbejdet, hvilket sandsynligvis vil resultere i forøgede bevillinger til arbejdet. Problemet er imidlertid, at jordfordelingsarbejdet i dag sker uden en direkte sammenhæng med og opfølgning af andre landbrugspolitiske virkemidler og uden sikring af, at også andre arealinteresser inddrages.

En decentral og demokratisk planlægningsmetode

Jordfordelingsplanlægningen her i landet karakteriseres ved, at den udelukkende baserer sig på lodsejerens frivillige medvirken. Ganske vist er der ret stramme tvangsbestemmelser i jordfordelingsloven, men de anvendes aldrig i praksis. Centralt for dette er, at lodsejerne selv vælger et udvalg, der sammen med planlæggeren/landinspektøren gennemfører en forhandlingsproces, hvori de enkelte lods-

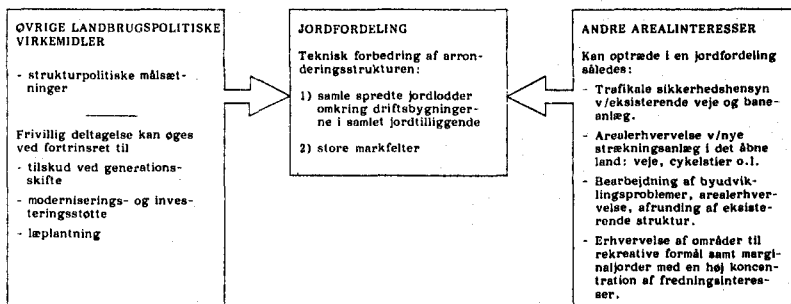
ejerens ønsker registreres (sælge, købe eller bytte jord). Sideløbende hermed sker der opbygning af en plan for en fremtidig struktur i de involverede ejendommers jordtilliggende, som vi således i videst muligt omfang tilgodeser de samlede lokale ønsker til forbedring af arronderingsstrukturen.

Det forhold, at jordomlægningerne bygger på gennemførte lodsejerforhandlinger gør, at den kan beskrives som en demokratisk planlægningsmetode, der tilmed gennemfører jordomlægningerne inden for en kort tidshorisont ($\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{4}$ år). Herved bliver jordfordelingsplanlægningen interessant, også ud fra andre arealinteressers side, idet man ved at fastholde frivillighedsprincippet og den lokale forhandlingsplanlægning vil kunne få et andet konfliktmønster, end det man overvejende kender i dag, når dele af landbrugsarealer inddrages til andre formål.

Koordineret jordfordeling

Det har i praksis vist sig, at offentlige myndigheder ofte smidigt kan erhverve arealer til andre formål i jordfordelingssager. Det har vist sig mest tydeligt ved erhvervelse af arealer til anlæg af veje; men også andre formål har været set i praksis, eksempelvis arealer af fredningsmæssig interesse. Der har dog været store lokale og regionale forskelle i denne anvendelse af jordfordelingsinstrumentet.

Det centrale er dog at påpege, at det gennem anvendelse af jordfordeling er muligt samtidig at forbedre de involverede landbrugsejendommers arronderingsstruktur og lade offentlige myndigheder erhverve arealer til forskellige formål. Øger man tilmed den frivillige deltagelse i jordfordelingen gennem at give de involverede landmænd en slags fortrinsret til andre landbrugs-

Principperne i koordineret jordfordeling.

politiske støtteordninger, forbedrer man ikke blot arronderingsstrukturen, men også den samlede landbrugsstruktur i området. Med udgangspunkt i dette perspektiv kan man definere koordineret jordfordeling ⁴⁾som systematisk inddragelse af andre arealinteresser i jordfordelings sagen og et middel til at give de involverede landmænd fortrinsret til forskellige strukturpolitiske støtteordninger samt realisering af strukturpolitiske målsætninger.

Inddragelse af disse perspektiver i jordfordelingsarbejdet kræver ikke de store lovrevisioner, men betinger snarere en nytænkning og modernisering af den samlede reguleringsindsats over for arealanvendelsen og landbrugserhvervets udvikling.

Jordfordeling og andre landbrugspolitiske virkemidler

Den aktuelle strukturudvikling betyder som nævnt, at et stort antal landbrugsejendomme søges nedlagt og jordtilliggendet sammenlagt med en anden landbrugsejendom. Disse sager administreres almindeligvis således, at nedlæggelse tillades, når afstanden mellem de to ejendomme ikke overstiger 1 km. Imidlertid forøger denne praksis det generelle behov for en ny fordeling af landbrugsjorden, idet der gives mulighed for relativt spredt beliggende marklodder tilhørende den supplerede landbrugsejendom.

Jordpuljer

For at imødegå denne udvikling burde der stilles krav om, at nedlæggelser af landbrugsejendomme blev fulgt op af planlagte jordomlægninger. Herved ville det »ledige« landbrugsareal kunne indgå i en jordpulje til forbedring af arronderingsstrukturen for områdets landbrugsejendomme gennem en samlet jordfordelingsplanlægning.

Krav af denne art ville kunne tildele jordfordelingsarbejdet en central plads i den strukturtilpasning, der er nødvendig som led i den samlede landbrugspolitik.

Fremtidig strukturpolitik

I denne forbindelse kan det være rimeligt at knytte an til den aktuelle debat om den fremtidige strukturpolitik. I såvel husmands- som landboforeningerne ⁵⁾foregår der i dag — dog med hver sin profil — en diskussion af strukturpolitiske målsætninger. Husmandsforeningerne ønsker en finansieringsmæssig favorisering af de mindre og mellemstore brug, hvor der samtidig skal skabes harmoni mellem størrelsen i henholdsvis husdyrhold og jordtilliggende. Landboforeningerne ønsker en mere fri strukturudvikling, men efterlyser dog ligeledes »harmonie« for de enkelte landbrugsbedrifter. I tilknytning hertil foreslår landboforeningerne af distriktpolitiske hensyn, at der i forbindelse med nedlæggelse af landbrugsejendomme gives mulig-

hed for etablering af fritidslandbrug med et jordtilliggende på op til 5 ha, mens det »resterende« jordtilliggende reserveres ekspanderende ejendomme. Uanset hvilke af synspunkterne der kommer til at dominere den fremtidige strukturpolitiske målsætning, bliver det nødvendigt med en øget styring af jordomlægningerne i forbindelse med strukturtilpasningen. Ved en udvikling af denne karakter vil jordfordelingsplanlægningen blive et centralt middel til at gennemføre disse jordomlægninger med.

Fortrinsret til støtteordninger

Jordfordelingsindsatsen vil således få en mere central placering i landbrugspolitikken. Men i forbindelse med den efterlyste nytænkning kan det være frugtbart at diskutere en forbedring af jordfordelingsarbejdet. Ud fra et motiv om at ville øge den frivillige deltagelse i jordfordelingssager kunne man give landmænd i jordfor-

delingssager fortrinsret til de øvrige strukturpolitiske moderniserings- og støtteordninger, som Landbrugsministeriet råder over. Effekten af dette ville dels være en øget interesse for jordfordelinger, dels en øgning af værdien af den statslige investering i jordfordelingsarbejdet, da det således i højere grad vil blive fulgt op af produktivitetsforbedrende investeringer, der kan minimere den enkelte landbrugsbedrifts omkostningsniveau.

Løsning af generationsskifteproblemet

Det fremhæves ofte, at dansk landbrug har et stadigt voksende generationsskifteproblem, og det nævnes, at landmænd ofte har svært ved at afhænde ejendommen og samtidig sikre sig et rimeligt udkomme. Man kunne her forestille sig, at ældre landmænd med en svigtende indtjening fik mulighed for en efterlønslignende pension, hvis

ejendommen (eller måske kun jordtilliggendet) blev afstået til en koordineret jordfordeling. Dette ville enten kunne øge den aktuelle jordpulje eller også give en yngre landmand grundlag for at erhverve ejendommen og samtidig gennemføre en modernisering af bedriften.

Når hegn sløjfes, må nyt plantes

Strukturudviklingen medfører i dag, at der sker en sløjfning af levende hegn og skel, fordi deres placering ikke er forenelig med kravene til rationelt markarbejde. Derfor kritiseres landbruget ofte for at ødelægge levestederne, biotoperne, for det vilde dyre- og planteliv, hvorved landbruget samlet bidrager til en forarmelse af naturgrundlaget.

Imidlertid synes det indlysende — både for at imødegå denne kritik, men lige så meget af hensyn til landbruget selv — at supplere jordfordelingsarbejdet med mulighed

Læplantning i forbindelse med jordfordeling vil kunne foretages på grundlag af en ajourført arronderings- og ejendomsstruktur. (Foto: Gerda Tosti).

for læplantning og anden form for tilplantning.

Læplantningen, som i dag overvejende består af løvhegn i 3 rækker, resulterer samlet i et forøget høstudbytte, selv med fradrag af det til hegnen anvendte areal, og reducerer samtidig behovet for kunstvanding. Disse to fordele skal ses i sammenhæng med den etablering og udbygning af biotopstrukturen, som læplantningen vil udgøre. Hvis læplantningen sker i forbindelse med den lodsejerplanlagte jordfordeling, vil den kunne ske på grundlag af en ajourført ejendomsstruktur, hvilket vil forlænge beplantningens levetid. En enkel måde at gennemføre et sådant læplantningsarbejde på kunne være at hæve statstilskuddet fra 50 til 60 % i sådanne sager, eller måske at læplantningen ikke behøver at omfatte alle de 30-40 km læhegn, som Hedeselska-

bet i dag forlanger, før man rykker ud med en statsstøttet læplantning.

Den statslige jordfond

Landmænd, der i dag køber tillægsjord i en jordfordelings-sag, har mulighed for at optage lavt forrentet lån i den statslige jordfond. ⁶⁾ Denne kan ligeledes erhverve arealer til en række forskellige formål som gartnerier, kolonihaver, forbedring af landbrugsejendommens arrondering i jordfordelingssager og til bevarelse af landskabet o.l. I de sidste to tilfælde kan staten tilmed pålægge *forkøbsret* til de aktuelle ejendomme/arealer, for at de kan anvendes til de nævnte formål. Dette lovgrundlag giver mulighed for, at den statslige jordfond direkte kan styrke jordfordelingsarbejdets kerne, nemlig den frivillige ombytningsproces. Gennem erhvervelse af ejendomme via

forkøbsret/aftaler kan der tilvejebringes jordpuljer, der kan indgå til strukturforbedrings- og tilpasningsformål, men også til erhvervelse af ejendomme/arealer til fredningsmæssige, rekreative og infrastrukturelle formål.

Afgørende for at disse perspektiver omkring en sammenkobling mellem jordfordeling og andre landbrugspolitiske virkemidler kan realiseres er, at der sker en ændring af det jordlovsadministrative apparat henimod en anden arbejdsform. I stedet for som i dag at behandle sager om støtte- og strukturlovgivningen som isolerede enkeltsager må der i højere grad lægges vægt på koordinering og jordformidling på det decentrale plan.

Jordfordeling og andre interesser i arealanvendelsen

Jordfordelingsarbejdets kerne består som nævnt i en fri-

villig og lokalt afvejet og planlagt ombytningsproces af de enkelte landbrugsejendommers markfelter/lodder, således at resultatet bliver en bedre struktur i arronderingen. Principielt burde det også kunne omfatte andre interesser i arealanvendelsen, således at eksempelvis offentlige myndigheder m.v. kunne indgå i jordfordelingssagen.

Selv om jordfordelingsloven i sit formål altid snævert har sigtet mod at formidle jordomlægninger mellem landbrugs-ejendomme, har der nogle steder i landet i praksis udviklet sig lokale, men indbyrdes varierende former for samarbejde på tværs mellem myndigheder, således at andre areal-aspekter også kan indgå i en jordfordelingssag.

Veje og trafikssikkerhed

I forbindelse med etablering af nye veje og andre stræk-ningsanlæg, der gennemskæ-ner landbrugsområder, udvik-lede der sig i nogle vestjyske amter gennem 60'erne en tra-dition for at anvende jordfor-delingsplanlægningen som grundlag for dels erhvervelse af arealer til det nye vejanlæg, dels en opretning af de skader, som blev påført de pågælden-de landbrugsejendomme. Men til forskel fra når anlægsmyn-digheden eksproprierede area-let, var denne opretning bedre gennemført og indeholdt ofte en forbedring af arronderings-strukturen for de involverede ejendomme i overensstemmelse med lodsejernes ønsker. Den-ne tradition bredte sig til også at omfatte nogle af statsveje-ne i Jyllandsområdet. I kraft af denne tradition blev der i 1981 lovfæstet mulighed for at lave jordfordeling og en samti-dig stramning af tvangsregler-ne i forbindelse med statslige vejprojekter. Denne nye mu-lighed anvendes imidlertid ik-ke konsekvent, ligesom jord-fordeling ved nye amts- og pri-

mærkommunale veje stadig ikke anvendes særlig meget. Dette ændrer dog ikke ved, at princippet om, at det offentli-ge erhverver arealer i forbin-delse med jordfordelingssager, bør anvendes, således at der sker en samtidig forbedring af arronderingen i området.

Jordfordeling i forbindelse med vejanlæg har også en vigtig *trafikssikkerhedsmæssig betydning*. Markoverkørsler fra mark til offentlig vej med langsomtkørende landbrugs-maskiner udgør en stor fare for hurtigkørende trafik, hvor-for det indgår som målsætning i vejplanlægningen at nedbrin-ge antallet af markoverkørs-ler. Ved nyanlæg af overordne-de veje søges antallet af disse nedbragt enten via anvendelse af ekspropriation med tilhø-rende erstatningsudbetalinger eller også ved anvendelse af jordfordeling. Men der eksiste-rer fortsat et stort problem med disse markoverførsler ved eksisterende overordnede (ad-gangsbegrænsede) veje. I for-bindelse med gennemførelse af jordfordelingssager søger planlæggerne generelt at redu-cere antallet af markoverkør-sler langs disse veje. Eller sagt på en anden måde: En land-brugsejendoms jordtilliggen-de søges samlet på samme side af den pågældende vej som drifts- og avlsbygningerne. Det ville imidlertid kunne kva-lificere varetagelsen af de tra-fikssikkerhedsmæssige hensyn væsentligt, hvis myndigheder-ne var opmærksomme på disse muligheder i forbindelse med de almindelige jordfordelings-sager. Dette ville blot fordre, at der på de relevante vejmyndigheders årlige budgetter var afsat penge til formålet, og at myndighederne dermed var parat, når jordfordelingssagen var under planlægning. På samme måde vil DSB kunne forbedre de eksisterende jern-banestrækninger gennem ned-læggelse af markoverkørsler, langs anlæggene.

Arealer til byudvikling og fredningsmæssige formål

I forbindelse med jordforde-lingssager i nærheden af byud-viklingsområder kunne der foretages omlægninger af jor-den, der tilgodeser det aktuelle byudviklingsbehov. Der kan her være tale om genopretning af de berørte landbrugsejen-dommes arronderingsstruk-tur, efter at der er sket en ind-dragelse af landbrugsjord til byudviklingsformål. Men også erhvervelse af arealer til dette formål vil kunne ske smidigt i jordfordelingsarbejdet. Hertil kommer det aktuelle problem, at mange kommuner i dag ejer landbrugsarealer, der var til-sigtet en byudvikling, som der ikke er behov for i en overskue-lig periode fremover. Disse arealer vil kunne afhændes til en jordfordelingssag og såle-des udgøre en jordpulje, der kan fordeles i planlægningen af denne, ligesom der vil kunne foretages mindre omlægninger og bytte af jorder mellem pri-vate lodsejere og kommunen. Er de kommunale myndighe-der i stand til at indfange det-te perspektiv, vil eksisterende bystrukturer kunne afrundes på en fornuftig måde, samtidig med at der vil ske en forbed-ring af arronderingen for de lo-kale landbrugsejendomme.

Efter samme princip vil of-fentlige myndigheder kunne erhverve arealer til frednings-mæssige formål. Her tænkes ikke blot på arealer til rekrea-tive formål, som f.eks. støtte-punkter for fritidslivet og egentlig rekreative anlæg, men også opkøb af landbrugs-mæssige marginaljorder, der ofte er af høj fredningsmæssig interesse. Der vil således kun-ne tages stilling til den fremti-dige anvendelse af de margi-naljorder, der fremover vil ud-gå af landbrugsmæssig drift. På samme måde vil der kunne skaffes vederlagsarealer til er-statning for ophævelse af fredsskovspligten på skovare-aler, der overgår til andet for-mål. Her er der således tale

om, at jordfordelingsplanlægningen kan bearbejde problemer vedrørende *skovarrondering*. Forudsætningen for at dette kan ske er dog, at de offentlige myndigheder klart og entydigt udmelder deres arealinteresser i det pågældende område.

Det centrale karakteristikon ved den her beskrevne udvide- de anvendelse af jordfor- delingsinstituttet i forhold til de ikke-landbrugsmæssige arealinteresser er, at den bidrager til et andet og mere »land- brugsvenligt« konfliktmønster end det, vi kender i dag, hvor arealinddragelser ofte sker via ekspropriation og uden hen- syntagen til de berørte land- brugsejendommers arronde- ring. Dette skyldes to ting. For det første at der sker en samtidig forbedring af arronde- ringen, som overskygger det forhold, at der inddrages mindre arealer til andre formål og således har som effekt, at der for et område som helhed samlet sker en forbedring af landbrugsstrukturen. For det andet bygger jordfordelings- planlægningen på lodsejernes aktive medvirken og synes så- ledes at være en mere demo- kratisk planlægningsform til arealomlægninger end det sædvanligvis anvendte eks- propriationsinstitut.

Forudsætningen for, at dis- se andre arealinteresser mere systematisk kan inddrages i jordfordelingsarbejdet er, at de offentlige myndigheder for det første har kendskab til dis- se muligheder. Men herudover må de klart udmelde deres arealinteresser til jordforde- lingsplanlægningen og vel at mærke med *samme beslut- ningseffektivitet som de priva- te lodsejere*, der deltager i jord- fordelingen.

I tilknytning hertil kunne man hævde, at offentlige myn- digheder aldrig burde erhver- ve landbrugsjord til andet for- mål, uden at der på forhånd var søgt rejst en jordforde- lingssag. Som minimum burde

det kræves, at arealerhvervel- se med hjemmel i anden lov- givning skete sideløbende med gennemførelsen af en jordfor- delingssag af hensyn til en »genopretning« af landbrugs- strukturen.

Jordfordeling i fremtiden

De i denne artikel skitserede perspektiver omkring jordfor- deling bygger på to væsentlige forhold; at den frivillige delta- gelse øges gennem en koordi- nering med andre landbrugs- politiske virkemidler, og at myndigheder med andre inte- resser i arealanvendelsen får kendskab til mulighederne og indretter deres arealerhvervel- ser efter disse.

En sådan anvendelse af ko- ordineret jordfordeling tilpas- set lokale forudsætninger og planlægningsinteresser kræ- ver ingen lovændringer af be- tydning, da der kan tages ud- gangspunkt i det eksisterende lovgrundlags indhold. Der kræves i højere grad gennem- ført en nytænkning og moder- nisering af de offentlige myn- digheders arbejdsindsats, så- ledes at de forskellige sektorer koordinerer deres arealinteres- ser på det lokale plan og an- vender jordfordelingsplanlæg- ningen, når jorderne omlæg- ges. I denne forbindelse vil jordfordeling kunne udgøre et smidigt realiseringsinstru- ment, når den sammenfatten- de fysiske planlægning for det åbne land skal realiseres. Her er specielt den positive inddra- gelse af de lokale landmænd og den korte gennemførelses- horisont væsentlige elemen- ter, der kan tilføre det åbne lands planlægning en afgøren- de handlingsdimension.

Udviklingsarbejdet må der- for dels bestå i en mere syste- matisk indsamling af de spred- te erfaringer fra den eksiste- rende jordfordelingspraksis, dels i en udvikling af grundla- get for den øgede statslige sty- ring af jordomlægningerne til gavn for strukturtilpasningen i landbrugserhvervet. Udvik-

lingen af en jordbank (har ikke noget med indeksslån at gøre) med regionale administratio- ner er i den sammenhæng vig- tig for at kunne kæde jordfor- delingsaktiviteterne sammen med generel opkøbs- og jord- puljeadministration samt ad- ministration af struktur- og støttelovgivningen i tilknyt- ning til den generelle struktur- udvikling i landbrugserhver- vet. Den regionale placering kan begrundes dels ud fra nærhedsprincippet til land- mændene, dels for bedre at kunne skabe samarbejds- grundlaget med de primær- og amtskommunale myndigheder ved indpasningen af jordforde- lingsarbejdet som led i den fy- siske planlægning.

Litteratur

- 1) Lovbekendtgørelse nr. 63 af 14.02.83 om lov om jordforde- ling mellem landejendomme.
- 2) For en nærmere redegørelse om jordfordelingsarbejdets nuværende organisation og indhold henvises til rapporten »Jordfordeling«, Landbrugs- ministeriet, 1982.
- 3) »Dansk landbrug frem til år 1997« af A. Hjortshøj Nielsen, Poul-Erik Stryg og Sven Ras- mussen, Planstyrelsen 1982.
- 4) Begrebet »koordineret jord- fordeling« er udviklet i forbin- delse med mit licentiatstudi- um med titlen »Landbrugets indplacering i den fysiske planlægning«.
- 5) »Diskussionsoplæg vedrø- rende landboforeningernes holdning til strukturpolitik- ken«, De danske Landbofore- ninger, 1983, samt »Rapport fra udvalget vedrørende struk- tur og produktionsstørrelser«, Danske Husmandsforeninger, 1983.
- 6) Den statslige jordfond byg- ger på lov om fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugs- mæssige formål m.m., lbkg. 61 af 14.02.83. □